Галицький економічний вісник https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu
Galician economic journal, No 4 (83) 2023
https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.04
ISSN 2409-8892. Web: **http://galicianvisnyk.tntu.edu.ua**

УДК 336.2

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Андрій Цюцяк; Ігор Цюцяк; Владислав Цюцяк

Університет Короля Данила, Івано-Франківськ, Україна

Резюме. *Досліджено питання стосовно цифровізації податкової системи України. Розкрито функціонування автоматизованих інформаційних систем у податкових розрахунках, а також висвітлено взаємодію платників податків з Державною податковою службою в електронному середовищі. Відзначено основні проблеми цифровізації податкової системи й визначено необхідність використання новітніх інформаційних технологій для покращення взаємодії між платниками податків та державними органами фінансового контролю. Окреслено особливості та процедури підсистеми інформаційно-телекомунікаційної системи ДПС «Податковий блок», яка використовується для введення, опрацювання, зберігання та надання актуальних й достовірних даних, а також для забезпечення взаємодії з інформаційним системами ДПС та державних органів відповідно до законодавства України та інформаційних потреб платників податків. Розглянуто сегменти ІТС «Податковий блок»: реєстрацію платників податків; опрацювання податкової звітності та платежів; податковий аудит; аналітичну систему; облік платежів. Розкрито сутність та процедури підсистеми інформаційно-телекомунікаційної системи ДПС. Охарактеризовано основні електронні сервіси, що використовуються платниками податків, такі, як загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс; інформація з реєстрів; електронний кабінет платника; електронна звітність; ПРРО; сервіс «Пульс»; інтерактивна податкова карта України. Наведено особливості використання низки ефективних сервісів, розроблених Державною податковою службою України в рамках реалізації стратегії цифрової трансформації, зокрема «InfoTAX». Окреслено переваги використання новітніх інформаційних технологій у податкових розрахунках. Акцентовано увагу на тому, що при розробленні податкової цифрової системи необхідно враховувати такі аспекти: гнучкість; постійне вдосконалення інформаційного, технічного, програмного забезпечення; універсальність; можливість доступу; порядок використання; сумісність; безпека даних; надійність. У цьому контексті запропоновано заходи щодо комп'ютеризації податкових розрахунків платників податків та державних органів контролю.*

Ключові слова: *податкова система, інформаційні системи та технології, цифровізація, електронні сервіси.*

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.04.048 *Отримано 03.05.2023*

UDC 336.2

DIGITALIZATION OF THE TAX SYSTEM: CURRENT STATE, PROBLEMS AND PROSPECTS

Andriy Tsiutsiak; Ihor Tsiutsiak; Vladyslav Tsiutsiak

King Danylo University, Ivano-Frankivsk, Ukraine

Summary. *The article explores the issue of digitalization of the tax system in Ukraine. The functioning of automated information systems in tax calculations is disclosed, as well as the taxpayers' interaction with the State Tax Service in the electronic environment is highlighted. The key challenges of digitalization of the tax system are noted, and the need to make use of the latest information technologies to improve the interaction between taxpayers and state financial control bodies is determined. The features and procedures of the subsystem of the Information and Telecommunication System of the State Tax Service «Tax*

 Corresponding author: Andriy Tsiutsiak; e-mail: andriy.tsyutsyak@gmail.com

Block», which is used to enter, process, store and provide up-to-date and reliable data, as well as to ensure the interaction with the information systems of the State Tax Service and state bodies in accordance with the legislation of Ukraine and the taxpayers' information needs, are outlined. The segments of the Information and Telecommunication System «Tax Block» are considered: taxpayers' registration; processing of tax reporting and payments; tax audit; analytical system; accounting of payments. The essence and procedures of the subsystem of the Information and Telecommunication System of the State Tax Service are disclosed. The principal electronic services employed by taxpayers are characterized, such as: public knowledge-management resource; information from registers; payer's electronic cabinet; electronic reporting; Software registrar of settlement operations; service «Pulse»; interactive tax map of Ukraine. The features of utilizing a number of effective services developed by the State Tax Service of Ukraine within the framework of implementing the digital transformation strategy, in particular InfoTAX, are presented. The advantages of using the state-of-the-art information technologies in tax calculations are outlined. The attention is focused on the fact that when developing a tax digital system, it is necessary to take into account the following aspects: flexibility; continuous improvement of information support, hardware, software; universality; accessibility; order of use; compatibility; data security; reliability. In this context, the measures have been proposed to computerize tax calculations of taxpayers and state control bodies.

Key words: *tax system, information systems and technologies, digitalization, electronic services.*

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.04.048 *Received 03.05.2023*

Постановка проблеми. Оподаткування доходів фізичних та юридичних осіб є необхідною умовою для сталого функціонування кожної держави, оскільки зазначене забезпечує фінансування різних секторів економіки, соціальних програм та інфраструктури. Однак зростання обсягів податкової інформації та складність фінансового законодавства призвели до того, що застосування традиційних методів оподаткування є недостатнім. У зв'язку з цим, автоматизація податкової системи стає все актуальнішою в контексті цифрової трансформації. Застосування сучасних інформаційних систем і технологій у галузі оподаткування дозволяє державним органам фінансового контролю здійснювати ефективний моніторинг дотримання податкового законодавства та оптимізувати процес адміністрування податків, зборів й обов'язкових платежів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження питань, зумовлених висвітленням порядку застосування інформаційних систем в обліку, контролі та оподаткуванні присвячено значну кількість праць провідних вітчизняних та зарубіжних науковців. Різні аспекти даної проблеми досліджували такі вітчизняні вчені: Бутинець Ф. Ф., Височан О. С., Гончаренко О. О., Гребельник О. П., Донченко Т.В., Завгородній В. П., Іваненко В. О., Івахненков С. В., Корнійчук Г. Б., Корягін М. В., Кузьмінський Ю. А., Михалевич С. Г., Рогова Н. В. та інші.

Не зважаючи на значне напрацювання вчених-економістів щодо дослідження порядку застосування інформаційних систем у податкових розрахунках, необхідно додатково розглянути проблемні питання та перспективи цифровізації податкової системи України.

Метою дослідження є аналіз поточного стану інформатизації податкової системи України з метою виявлення проблем, що виникають у процесі впровадження цифрових технологій в оподаткування, а також встановлення перспектив подальшого розвитку цифрової трансформації у сфері оподаткування.

Постановка завдання. Для досягнення мети дослідження сформульовано такі наукові завдання: проаналізувати сутність цифровізації податкової системи; визначити поточний стан, проблеми та перспективи цифровізації податкової системи України; розробити рекомендації щодо комп'ютеризації податкових розрахунків платників податків та державних органів контролю.

Для досягнення поставлених завдань використано такі методи дослідження: аналіз, синтез, узагальнення, індукція, аналогія, моделювання та системний підхід.

Виклад основного матеріалу. Важливою передумовою економічного розвитку України є належне функціонування вітчизняної податкової системи. У період стрімкої цифровізації бізнес-процесів ефективні взаємовідносин між підприємницькими структурами та органами державного фінансового контролю неможливі без використання новітніх інформаційних технологій, інформаційно-телекомунікаційних систем та штучного інтелекту. Погоджуємось із думкою Доценко Ю. П. та Солдатенко О. В. в контексті того, що «…в органах податкової служби створюються автоматизовані інформаційні системи, призначені для автоматизації функцій усіх рівнів податкової служби із забезпечення збору податків та інших обов'язкових платежів до бюджету, проведення комплексного оперативного аналізу інформаційних матеріалів з питань оподаткування, забезпечення органів управління й відповідних рівнів податкових служб достовірною інформацією, а також для організації обслуговування потреб платників податків» [2, с. 42]. Упровадження новітніх інформаційних технологій у податковій системі надає змогу: по-перше, забезпечити ефективне збирання, опрацювання та аналіз податкової інформації; по-друге, забезпечити глибокий та деталізований аналіз податкових даних платників податків; по-третє, покращити механізм формування податкової звітності та забезпечити точніше й зрозуміліше подання податкової інформації; по-четверте, забезпечити електронну взаємодію між державними органами фінансового контролю та платниками податків; по-п'яте, покращити якість обслуговування платників податків; по-шосте, підвищити ефективність податкового адміністрування; по-сьоме, зменшити час на проведення податкових перевірок та виявлення порушень при податкових розрахунках; по-восьме, запобігти шахрайству при здійсненні податкових розрахунків; по-дев'яте, знизити витрати на утримання державних органів фінансового контролю.

Розвиток й упровадження інформаційних технологій за останні десятиріччя у сфері діяльності фіскальних органів України, як зазначає к.е.н., доцент Т. В. Донченко, відбувалися за децентралізованим принципом, який мав вирішити локальні завдання окремих підрозділів щодо автоматизації бізнес-процесів [1, с. 59]. Однак зазначене спричинило й низку проблем, зокрема: фрагментарність та розбіжність між різними державними органами фінансового контролю; захист інформації про платників податків та їх діяльність; оновлення та модернізація інформаційно-телекомунікаційних систем тощо. Варто зауважити, що впродовж 2018–2019 рр. відбувся комплексний аудит інформаційних технологій Міністерства фінансів, Державної казначейської служби України та Державної податкової служби України. За наслідками проведеного аудиту здійснено розмежування інформаційно-телекомунікаційних систем на «Митний блок» та «Податковий блок». Зупинимося на характеристиці останнього. Досліджувана інформаційно-телекомунікаційна система використовується з метою введення, опрацювання, зберігання інформації, надання актуальних й достовірних даних, а також забезпечення взаємодії з інформаційними системами ДПС та державними органами відповідно до законодавства України та інформаційних потреб платників податків. ІТС «Податковий блок» складається з п'яти сегментів операційної діяльності податкової служби, характеристику яких наведено у табл. 1.

Вважаємо за необхідне підтримати думку Святаш С. В. стосовно того, що «…постійне розширення обсягу податкової інформації, розширення запитів різного напряму щодо податкової інформації відповідно до потреб внутрішніх та зовнішніх користувачів, податкова звітність та окремі розрахунки набувають дедалі більшого ускладнення» [10, с. 103]. Застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій відкриває можливість створення ефективної

інформаційної системи, яка базуватиметься на обліково-звітних даних платників податків та інформації державних органів фінансового контролю. За допомогою цієї системи можна забезпечити контрольно-аналітичну функцію управління та моніторинг фінансових операцій, а також систему управління ризиками та контролювання фінансових операцій. Така цифрова система, забезпечуватиме дистанційний моніторинг фінансових операцій, аналіз фінансових даних та ризиків, комп'ютерний аудит, а також виявлення порушень у сфері фінансових операцій.

Таблиця 1. Характеристика інформаційно-телекомунікаційної системи «Податковий блок»

	Підсистема	Характеристика підсистеми	Процедура підсистеми
ІТС «Податковий блок»	Реєстрація платників податків	Реєстрація платників податків на базі електронного обміну інформацією з іншими органами державної виконавчої влади для отримання повних та точних даних про підприємницькі структури (платники податків) та об'єкти оподаткування, що надає можливість посилити податковий контроль	✓ Облік платників податків ✓ Облік платників ПДВ ✓ Облік платників єдиного податку ✓ Облік неприбуткових організацій ✓ Облік реєстраторів розрахункових операцій/ ПРРО ✓ Облік рахунків ✓ Реєстрація та облік фізичних осіб ✓ Обмін даними із зовнішніми організаціями
	Опрацювання податкової звітності та платежів	Приймання, реєстрація, опрацювання, перевірка та перегляд податкової звітності; підготовка до опрацювання інформації, що надходить від інших органів фінансового контролю	✓ Приймання податкової звітності ✓ Опрацювання податкової звітності
	Податковий аудит	Ризико-орієнтована система адміністрування податків, завдяки якій зменшується втручання органів ДПС у діяльність сумлінних платників податків	✓ Планування контрольно-перевірної роботи; ✓ Формування результатів контрольно-перевірної роботи
	Аналітична система	Забезпечує збір та аналіз податкової інформації для прийняття рішень	✓ Збір та аналіз даних ✓ Візуалізація даних ✓ Розрахунки та прогнозування ✓ Робота з великими обсягами даних ✓ Контроль якості даних
	Облік платежів	Постійний облік та відображення в картках особових рахунків платників податків даних стосовно стану розрахунків платників податків з бюджетом за різними податками та платежами	✓ Обробка даних про надходження до бюджету ✓ Ведення карток особистих рахунків ✓ Списання/поновлення податкового боргу ✓ Облік ПДВ ✓ Звітність і довідки

Взаємодія платників податків з державними органами фінансового контролю, включаючи Державну податкову службу України, в електронному середовищі забезпечує новий якісний рівень надання послуг та можливість здійснення віддаленої комунікації. Наведений підхід дозволяє підприємницьким структурам оперативно, якісно та своєчасно виконувати свої податкові зобов'язання, формувати та подавати різні форми звітності, а також максимально віддалено й комфортно спілкуватися з державними органами контролю. Електронні сервіси, які надаються платникам,

доступні для використання на офіційному веб-сайті Державної податкової служби України (табл. 2).

Таблиця 2. Характеристика основних електронних сервісів, що надаються платникам податків

№ з/п	Е-сервіс	Коротка характеристика
1	Загально-доступний інформаційно-довідковий ресурс	Інформаційний ресурс, який надає змогу одночасного використання як платниками, так і працівниками структурних підрозділів ДПС з метою сприяння отримання уніфікованих відповідей у будь-який час та зручний спосіб
2	Інформація з реєстрів	Єдиний реєстр індивідуальних податкових консультацій; Дані реєстру платників ПДВ; Пошук фіскального чека; Пошук марки акцизного податку
3	Електронний кабінет платника	Інформаційно-телекомунікаційна система, що забезпечує платниками податків та державними органами прав та обов'язків, визначених Податковим Кодексом України, в електронному вигляді
4	Електронна звітність	Програмне забезпечення для формування звітності до Пенсійного Фонду України, Державної служби статистики України, Державної податкової служби України, а також накладання електронного цифрового підпису та шифрування електронних документів
5	ПРРО	Програмний, програмно-апаратний або програмно-технічний комплекс у вигляді технологічного та/або програмного рішення, який призначений для реєстрації розрахункових операцій при продажу товарів (наданні послуг), операцій з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі та/або реєстрації кількості проданих товарів (наданих послуг), операцій з приймання готівки для виконання платіжних операцій
6	Сервіс «Пульс»	Призначений для прийняття звернень платників податків щодо неправомірних дій або бездіяльності працівників податкової служби, а також про можливі корупційні дії з їхнього боку
7	Інтерактивна податкова карта України	Призначена для надання актуальної податкової інформації щодо агрегованих показників у частині сплачених сум податкових платежів, нарахованих податкових зобов'язань, сум податкового боргу, надміру сплачених сум та суми платежів, які сплачені та будуть нараховані у наступних періодах

Джерело: складено авторами за даними: [5; 6; 7; 8].

Цифрова економіка змушує податкові органи замінити традиційні моделі податкового менеджменту новими, які аналізують та використовують велику кількість інформації, наявної в Інтернеті, та електронними інструментами для ефективної співпраці між податковими органами в усьому світі [3, с. 63]. Для реалізації стратегії цифрової трансформації в податковій сфері, ДПС розроблено низку ефективних сервісів у мобільному додатку, які відображають сучасні потреби платників податків. Одним з таких сервісів є «InfoTAX», який надає можливість платникам отримувати різноманітну інформацію за допомогою месенджерів Telegram та Viber. Із використанням такого сервісу існує можливість отримувати: push повідомлення; реєстраційні та облікові дані; витяги з відповідних реєстрів; інформацію в частині розрахунків за податками й платежами; результати опрацювання документів; терміни сплати податків і подання звітності; дані стосовно виникнення податкового боргу та ймовірності виникнення заборгованості у випадку несвоєчасної сплати податків. Дані Державної податкової служби України свідчать про успішну реалізацію важливого напрямку цифровізації податкових розрахунків. Вже зареєстровано понад ніж 470,8 тис. програмних реєстраторів розрахунків операцій, за допомогою яких було фіскалізовано понад

3,9 млрд документів. Використання таких інноваційних рішень забезпечує платникам податків відкритий доступ до актуальної інформації та отримання додаткових функцій у податковій сфері. Зазначене надає змогу ефективно використовувати інформаційні, трудові та фінансові ресурси як платниками податків, так і органами державного фінансового контролю.

Варто зазначити, що успішна цифровізація податкових розрахунків є значущим кроком у напрямку забезпечення прозорості та ефективності в державній фінансовій сфері України. Це створює передумови для подальшого розвитку та впровадження нових інноваційних рішень в податковій сфері, що дозволить забезпечити ще якісніший та ефективніший фінансовий контроль в Україні.

У дослідженні к.е.н., проф. Рогової Н. В. стосовно трансформації політики, інструментів і технологій обліку та оподаткування в умовах цифрової економіки визначено, що «..упровадження технології штучного інтелекту в податковій службі потребує прийняття відповідної концепції, що передбачить зміну IT-інфраструктури через розроблення або власного програмного забезпечення, або співпрацю з провідними IT-компаніями та FinTech-стартапами, залучення до штату фахівців, що є експертами та/або мають досвід у сфері системного аналізу, науки про дані, прогнозної та прописаної аналітики, а також забезпечить, гнучку інтеграцію всіх структурних підрозділів і фахівців для централізованого або децентралізованого виконання аналітичних функцій» [9, с. 110]. Вищезазначене дозволить побудувати цифрові сервіси та, як наслідок, формувати належну взаємодію між державними органами і платниками податків, що сприятиме ефективному виконанню податкових зобов'язань та оперативному інформуванню сторін про стан їх взаємовідносин. При розробленні податкової цифрової системи необхідно враховувати такі аспекти: 1) гнучкість – можливість адаптації до зміни як зовнішніх, так і внутрішніх чинників; 2) постійне вдосконалення інформаційного, технічного, програмного забезпечення; 3) універсальність – орієнтація на значну кількість операцій, у тому числі й нетипових; 4) доступ – віддалений; 5) використання – на розсуд замовника; 6) сумісність – інтеграція з інформаційною системою замовника та врахування людського фактора; 7) безпека даних – захищеність від несанкціонованого доступу; 8) надійність – висока надійність технічного та програмного забезпечення.

Заслуговують на увагу пропозиції, висловлені Матвейчук Л. О. стосовно розвитку інформаційної інфраструктури Державної податкової служби: «…по-перше, побудова зовнішньої співпраці Державної податкової служби України в електронному форматі з питань оподаткування з іншими державними органами; по-друге, вдосконалення інформаційної взаємодії з платниками податків у режимі онлайн шляхом розширення спектра електронних послуг у Кабінеті платника податків; по-третє, впровадження електронного аудиту суб'єктів підприємницької діяльності шляхом використання внутрішньовідомчих інформаційних ресурсів, а також зовнішніх: державних органів і платників податків» [4, с. 83]. Наведене підвищить ефективність функціонування Державної податкової служби; ефективність обміну обліково-звітною інформацією; дієвість податкового контролю та, як наслідок, рівень довіри до податкової системи.

Висновки. Розглядаючи проблеми сучасної податкової системи, можна зазначити, що ефективний контроль та облік справляння податків є ключовими завданнями для забезпечення стабільності фінансової системи країни. У цьому контексті важливим етапом удосконалення податкового адміністрування є побудова ефективної цифрової системи обліку та аудиту податкових платежів, що має на меті підвищення якості та швидкості опрацювання фінансової інформації. При цьому, важливо впровадити систему інтелектуального моніторингу ризиків невиконання податкових зобов'язань, яка забезпечує відстеження порушень фінансового законодавства,

мінімізації ухилення від сплати податків та ефективну боротьбу з ними. Крім того, використання цифрових інструментів надасть змогу автоматизувати багато процесів, що зменшить кількість помилок та скоротить час, необхідний для опрацювання даних. Однак необхідно враховувати, що реалізація цього процесу вимагає значних зусиль та фінансових витрат на технічне, програмне, організаційне забезпечення, підготовку кваліфікованого персоналу, а також надійного захисту конфіденційної податкової інформації.

Conclusions. Considering the problems of the modern tax system, it can be noted that effective control and accounting of the tax collection are key tasks to ensure the stability of the country's financial system. Against this background, a crucial stage in improving tax administration is building an effective digital system for accounting and auditing tax payments, which aims to improve the quality and speed of processing financial information. At the same time, it is important to introduce an intelligent risk monitoring system for non-compliance with tax liabilities, which ensures the tracking of violations of financial legislation, minimizing tax evasion and effectively combating them. In addition, applying digital tools will allow you to automate loads of processes, which will reduce the number of errors and the time required for data processing. However, it should be borne in mind that the implementation of this process requires considerable effort and financial costs for hardware, software, organizational support, training of qualified personnel, as well as reliable protection of confidential tax information.

Список використаних джерел

1. Донченко Т. В., Олійник А. В. Етапи становлення податкової системи України в контексті розвитку цифрової економіки. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. 2019. № 1. С. 45–62.
2. Доценко Ю. П., Солдатенко О. В. Еволюція автоматизованої інформаційної системи податкової служби США: історичний аспект. Журнал «Правова інформатика». 2010. № 3 (27). С. 42–47.
3. Кулинич М. Б., Матвійчук І. О., Сафарова А. Т., Герасименко Т. О. Діджиталізація обліку, аналізу та оподаткування в системі управління підприємством. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2021. № 64. С. 57–63.
4. Матвейчук Л. О. Інформаційні технології і системи в державному управлінні оподаткуванням. Публічне управління та митне адміністрування. 2016. № 1. С. 77–84.
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI зі змінами і доповненнями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text (дата звернення: 01.05.2023).
6. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII зі змінами і доповненнями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text (дата звернення: 01.05.2023).
7. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV зі змінами і доповненнями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text (дата звернення: 01.05.2023).
8. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 06.07.1995 № 265/95-ВР зі змінами і доповненнями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 01.05.2023).
9. Рогова Н. В. Трансформація політики, інструментів і технологій обліку та оподаткування в умовах цифрової економіки. Фінансовий простір. 2020. № 2 (38). С. 103–116.
10. Святаш С. В. Автоматизація податкового рахівництва у контексті створення податкової інформаційної бази для аналізу та контролю. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління. 2018. № 1. Т. 29 (68). С. 102–108.

References

1. Donchenko T. V., Olijnik A. V. (2019). Etapi stanovlennya podatkovoyi sistemi Ukrayini v konteksti rozvitku cifrovoyi ekonomiki [Stages formations the tax system of Ukraine in the context of the development of the digital economy]. Collection of scientific works of the University of the State Fiscal Service of Ukraine. Vol. 1. P. 45−62.
2. Docenko Yu. P., Soldatenko O. V. (2010). Evolyuciya avtomatizovanoyi informacijnoyi sistemi podatkovoyi sluzhbi SShA: istorichnij aspekt [The Evolution of the Automated Information System of the

United States Internal Revenue Service: A Historical Perspective]. Journal “Legal Informatics”. Vol. 3. P. 42–47.
3. Kulinich M. B., Matvijchuk I. O., Safarova A. T., Gerasimenko T. O. (2021). Didzhitalizaciya obliku, analizu ta opodatkuvannya v sistemi upravlinnya pidpriyemstvom [Digitalization of accounting, analysis and taxation in the enterprise’s management system]. Herald of Lviv University of Trade and Economics. Economic Sciences.Herald of Lviv University of Trade and Economics. Economic Sciences. Vol. 64. P. 57–63.
4. Matvejchuk L. O. (2016). Informacijni tehnologiyi i sistemi v derzhavnomu upravlinni opodatkuvannyam. [Information technologies and systems in the state administration of taxation]. Public Administration and Customs Administration. Vol. 1. P. 77–84.
5. Podatkovij kodeks Ukrayini vid 02.12.2010 no. 2755-VI zi zminami i dopovnennyami. URL: https: //zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text (accessed: 1 May 2023).
6. Pro elektronni dovirchi poslugi: Zakon Ukrayini vid 05.10.2017 no. 2155-VIII zi zminami i dopovnennyami. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text (accessed: 1 May 2023).
7. Pro elektronni dokumenti ta elektronnij dokumentoobig: Zakon Ukrayini vid 22.05.2003 № 851-IV zi zminami i dopovnennyami. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text (accessed: 1 May 2023).
8. Pro zastosuvannya reyestratoriv rozrahunkovih operacij u sferi torgivli, gromadskogo harchuvannya ta poslug: Zakon Ukrayini vid 06.07.1995 № 265/95-VR zi zminami i dopovnennyami. URL: https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80#Text (accessed: 1 May 2023).
9. Rogova N. V. (2020. Transformaciya politiki, instrumentiv i tehnologij obliku ta opodatkuvannya v umovah cifrovoyi ekonomiki. [Transformation of the accounting system in the conditions of digital technologies development]. Financial Space. Vol. 2 (38). P. 103–116.
10. Svyatash S. V. (2018). Avtomatizaciya podatkovogo rahivnictva u konteksti stvorennya podatkovoyi informacijnoyi bazi dlya analizu ta kontrolyu. [Automation of the tax accounting in the context of creation of the tax information base for analysis and control]. Scientific notes of V. I. Vernadsky Taurida National University. Vol. 29 (68). P. 102–108.